

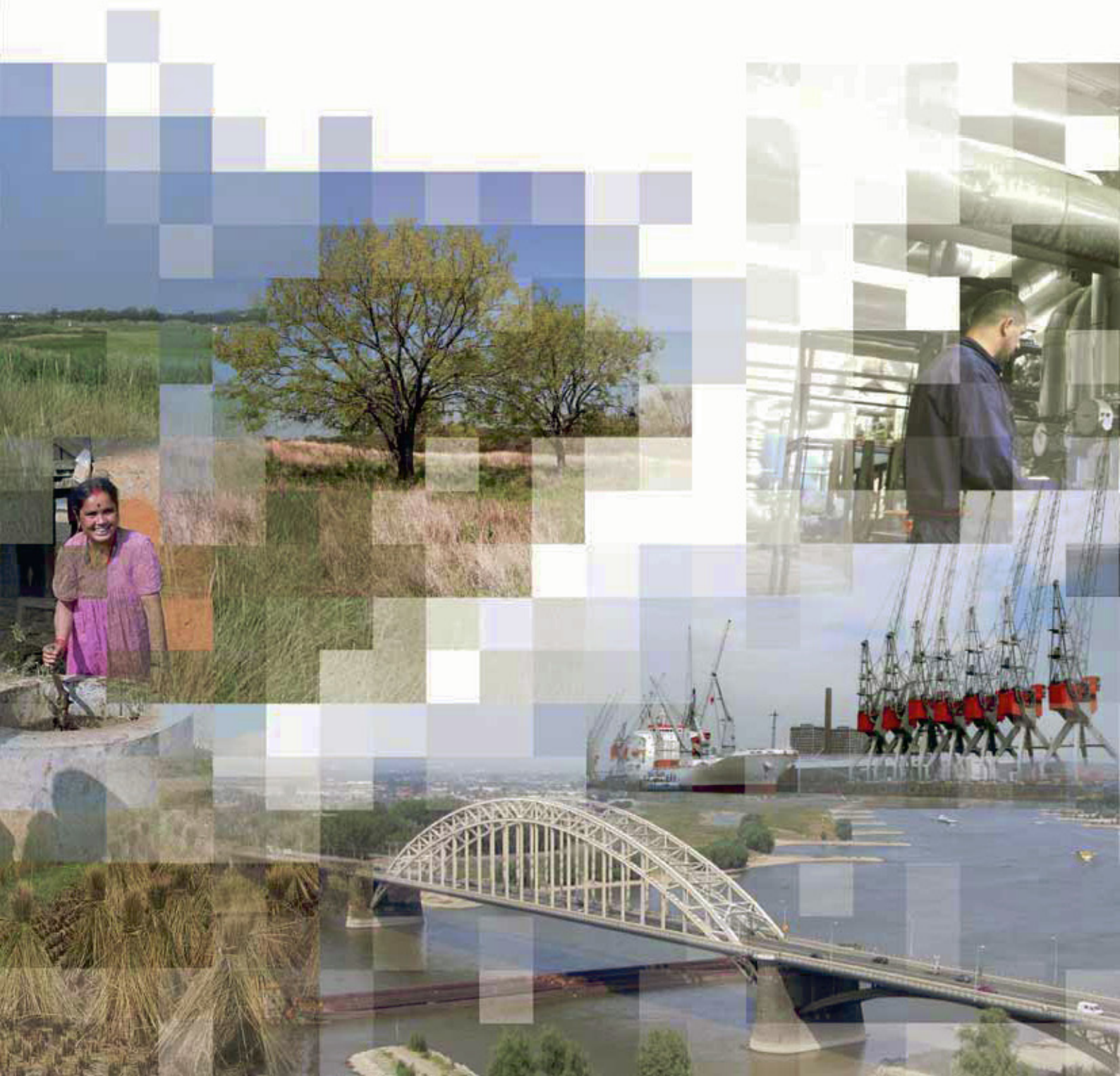

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gaswinning door NAM bij Maasland

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

15 april 2013 / rapportnummer 2738-19

1. Hoofdpunten voor het milieueffectrapport (MER)

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) heeft het voornemen om nabij Maasland een klein aardgasveld aan te boren en te ontginnen. Om deze activiteit mogelijk te maken moet het bestemmingsplan worden herzien en moet een MER worden opgesteld. De gemeenteraad van de gemeente Midden-Delfland is bevoegd gezag in deze procedure.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het bestemmingsplan het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:²

- een beschrijving van alle installaties en leidingen die samen de productie, het transport en de behandeling van het gas mogelijk maken;
- een beschrijving van de wijze waarop het gekozen alternatief tot stand is gekomen;
- de kansen op en de gevolgen van bodemdaling en -trillingen;
- de kansen op en de gevolgen van ongevallen en mogelijke maatregelen om deze kansen en gevolgen in te perken.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de conceptnotitie reikwijdte en detailniveau.

2. Achtergrond, beleid en besluiten

Werk de argumentatie uit op grond waarvan is besloten tot het aanboren van het gasveld bij Maasland. Beschrijf bijvoorbeeld het kleine-velden-beleid waarin dit initiatief past.

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving relevant is voor het voornemen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- de Wet ruimtelijke ordening;
- de Mijnbouwwet en het Besluit algemene regels milieu mijnbouw;
- het Besluit externe veiligheid buisleidingen en het Besluit externe veiligheid inrichtingen;
- de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- Provinciale en gemeentelijke kaders waaraan moet worden voldaan.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² De werkgroep van de Commissie heeft op 11 maart het plangebied bezocht. Tijdens dat bezoek heeft de initiatiefnemer aangegeven het MER ook te willen inzetten bij de onderbouwing van de vergunningen. Bij het bepalen van de reikwijdte en het detailniveau van het MER heeft de Commissie dat in aanmerking genomen.

Beschrijf ook de randvoorwaarden die NAM stelt aan realisatie van het voornemen, zoals eisen op het gebied van veiligheid en bedrijfszekerheid. De eisen en randvoorwaarden die het gehele kader stelt aan het voornemen, zijn belangrijk om:

- het gekozen alternatief te kunnen verantwoorden;
- te bepalen of het voornemen aan de wettelijke kaders kan voldoen;
- te bepalen of met het voornemen de gestelde doelen worden gerealiseerd.

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen in voorbereiding op de aanpassing van het bestemmingsplan. Voor de realisatie van het voornemen zullen andere besluiten worden genomen, zoals over de benodigde vergunningen. Geef aan welke besluiten dit zijn, hoe het op te stellen MER daaraan bijdraagt, wie het bevoegde gezag is en wat globaal het tijdpad is.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Het initiatief is in de tijd op te splitsen in de aanleg-, de gebruiks- en de afsluitingsfase. Beschrijf in het MER de kenmerken van ieder van deze fasen, zoals de aard en de duur van de werkzaamheden en de gebruikte installaties en technieken, en maak daarbij onder andere gebruik van de informatie op de website over het project.³ Beschrijf voor

de aanlegfase

- het inrichten van het terrein;
- het boren van de winput;
- het oprichten van de productie-installatie;
- het aanleggen van de transportleidingen naar de gasbehandelingsinstallatie aan de Coldenhovelaan in Maasland.

de gebruiksfase

- het winnen van gas uit het aardgasveld;
- het transport van het gas tot en met de behandelingsinstallatie;
- de samenstelling van het gewonnen gas en de behandeling van het gas en van het productiewater;
- het onderhoud en de inspectie van de leidingen en installaties.

de afsluitingsfase

- het afsluiten van de winput;
- het ontmantelen van installaties op de winlocatie;
- het eventueel terugbrengen van de locatie in de oude toestand.

³ <http://www.nam.nl/nl/projects/maasland.html>

De aankondiging beschrijft geen alternatieven of varianten voor de realisatie van het voornemen, zoals voor de lokalisatie van de winput, voor het aanboren van het reservoir, voor het winnen van het aardgas of voor het transport (de route en de druk) en de bewerking van het gewonnen gas. Van belang is dat in het MER zichtbaar is welke methoden en uitvoeringsvarianten beschikbaar en mogelijk zijn en op grond van welke milieu- en andere overwegingen een keuze wordt gemaakt. Beschrijf daarom de afwegingen die hebben geleid tot het uitsluiten van alternatieven voor de genoemde aspecten en tot de keuze van eventuele varianten.

Het MER moet inzicht geven in mogelijke maatregelen⁴ om negatieve milieueffecten van het voornemen, te voorkomen of te beperken. Van de mitigerende maatregelen dient duidelijk te zijn:

- of en waar een maatregel genomen kan worden;
- wat het effect van de maatregel zal zijn.

Geef inzicht in:

- de bestemming van het gebied dat de leidingen en installaties omgeeft;
- andere ruimtelijke plannen en voornemens in het invloedsgebied en of ze verenigbaar zijn met het voornemen;
- eventueel aanwezige en geprojecteerde kwetsbare objecten, zoals woningen.

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Maak bij de beschrijving van de milieueffecten onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten en, waar nodig, tussen effecten in de aanlegfase en effecten in de gebruiksfase. Werk de milieueffecten uit voor zowel reguliere bedrijfsomstandigheden als voor calamiteiten en storingen.

De grens van het studiegebied — zijnde de grens tot waar effecten van het initiatief merkbaar zullen zijn — zal per milieuaspect verschillen. Onderbouw de afbakening van het studiege-

⁴ Voorbeelden zijn maatregelen om veiligheidsrisico's of effecten op de bodem en het grondwater te beperken.

bied per milieuaspect. Zo zal voor de effecten op bodem en water het effectgebied groter zijn dan het invloedsgebied voor externe veiligheid.

Onderbouw de keuze van de rekenmodellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen worden bepaald. Een voorbeeld zijn de modellen en gegevens gebruikt voor het berekenen van risicocontouren. Ga ook in op eventuele onzekerheden in resultaten van modelberekeningen en in gebruikte gegevens.

4.2 Bodem en water

Beschrijf de opbouw van de ondergrond en van het te ontwikkelen reservoir aan de hand van geologische secties (doorsneden) en kaarten voor zover relevant voor het voorspellen van de milieugevolgen van de gaswinning. Kwantificeer:

- de bodemdaling (met onderbouwing);
- de wijze waarop die verloopt (mogelijke bevingen, trillingen);
- de eventuele gevolgen voor het geohydrologische systeem, voor de waterhuishouding en voor het bodemgebruik.⁵ Dit kan geïllustreerd worden aan de hand van contourkaarten van de (freatische) grondwaterstandverandering.

Ga in op mogelijke cumulatieve effecten van andere activiteiten die het hydrologische systeem beïnvloeden, zoals andere gas- en oliewinningen.

Eventuele bodemtrillingen door de aardgaswinningen in het gebied kunnen leiden tot schade aan infrastructuur en gebouwen. Maak een onderbouwde, realistische 'worst case'-schatting van de kansen op en de gevolgen (schade) van bodemtrilling. Als een 'worst case' schatting aangeeft dat er daadwerkelijke kans is op bodemtrillingen die meer dan alleen minimale schade (zoals een paar scheuren in pleisterwerk) zouden kunnen aanrichten, zal een meer uitgebreide onderbouwing van de kansen en gevolgen van eventuele bodemtrillingen noodzakelijk worden. In het laatste geval kunnen de kansen en gevolgen onderbouwd worden met bijvoorbeeld numerieke modelberekeningen van het reservoir en de winning.

Ga in op het eventueel vergraven van slecht doorlatende lagen en op de mogelijke gevoeligheid voor verdroging van bodemlagen, voor het traject waar de transportleiding wordt aangelegd. Breng de kansen op lekkage in beeld en de aard en de omvang van de gevolgen voor het grondwater. Onderbouw ook de keuze van de scenario's die worden gebruikt om kansen en gevolgen in te schatten.

4.3 Externe veiligheid

Ga bij de beschouwing over veiligheid in op ongevalsscenario's die kunnen optreden en maatregelen die zijn genomen om de kans op deze ongevallen te verkleinen en de gevolgen ervan te beperken.

⁵ Te denken valt aan een eventuele invloed van een wijziging in de grondwaterstand op de land- en tuinbouw.

Presenteer in het MER

- het berekende plaatsgebonden risico, zowel voor de leidingen als voor de mijnbouwinstallaties;⁶
- het ruimtebeslag (zonering) van de leiding(en);
- het invloedsgebied⁷, waarbij (geprojecteerde) kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en aantallen aanwezige personen in beeld worden gebracht;
- bepaal op basis van de informatie over het invloedsgebied of en waar er sprake is van een relevant groepsrisico of van een relevante wijziging daarin.⁸

4.4 Woon- en leefmilieu

Beschrijf de overige effecten op het woon- en leefmilieu die in de aankondiging zijn benoemd. De diepgang van de analyses moet afgestemd zijn op de omvang van verwachte effecten en de complexiteit van het probleem. Zo is een uitgebreide analyse en verantwoording van de geluidhinder of van effecten op de luchtkwaliteit weinig zinvol als de omvang van de blootstelling in alle opzichten gering is en ruim wordt voldaan aan alle wettelijke randvoorwaarden.

Geef aan welke maatregelen worden getroffen om negatieve gevolgen te beperken.

4.5 Natuur: soortenbescherming⁹

Beschrijf of door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij dan voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹⁰ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹¹ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Als verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet¹² overtreden kunnen worden, geef dan aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

⁶ Voor een volledige beschrijving van rapportage-eisen wordt verwezen naar de Handleiding risicoberekeningen Bevb (voor leidingen) en de Interim handleiding risicoberekeningen (voor mijnbouwinstallaties), die beschikbaar worden gesteld door RIVM.

⁷ Gebied waarin personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het betreft het gebied waarbinnen de kans op overlijden als gevolg van een ongeval 1% is of meer.

⁸ Voor meer informatie over te beschouwen personen en groepen zie: Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico. Ministerie van VROM, versie 1.0, november 2007 en het supplement bij de handreiking van september 2011.

⁹ Op de website www.minlnv.nl is onder Natuur>Soortenbescherming uitgebreide informatie te vinden over soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁰ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn- / bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

¹¹ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

5. Overige aspecten: evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit aangeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. De Commissie beveelt de initiatiefnemer aan om in het MER al een aanzet te geven voor een evaluatieprogramma en daarbij een verband te leggen met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden. Hierbij wordt speciaal aandacht gevraagd voor de wijze van monitoring van de bodemtrillingen en van de gevolgen daarvan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Nederlandse Aardolie Maatschappij BV (NAM)

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Midden-Delfland

Besluit: Aanpassen van het bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: Plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D17.2 en D17.3

Activiteit: Oprichten van een installatie voor de winning van aardgas

Procedurele gegevens:

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 22 november 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 15 april 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr. H.R.G.K. Hack

dhr. dr. J. Lembrechts (secretaris)

dhr. drs. H.G. Ouwkerk (voorzitter)

mw. dr. M. B. Spoelstra

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Concept Notitie Reikwijdte en detailniveau, Gaswinningslocatie Maasland, gemeente Midden-Delfland, 18 oktober 2012
- <http://www.nam.nl/nl/projects/maasland.html>

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport Gaswinning door NAM bij Maasland**

ISBN: 978-90-421-3727-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

